

Tematikus terv

Készítette: Törőcsik Adrienn	
Téma: Az ipari forradalom és hatása az életmód átalakulására	
Osztály:	6.
Műveltségterület:	Ember és társadalom
Tantárgyak/ foglalkozástípusok:	történelem/tanórák + múzeumlátogatás
Kiemelt fejlesztési célok:	<ul style="list-style-type: none"> • A differenciált történelmi gondolkodás alakítása, az adatok, tények, fogalmak által kínált sémák rugalmas adaptálásával, az ipari forradalom okainak és következményeinek feltárásával • A kritikai gondolkodás fejlesztése az ipari forradalommal bekövetkezett társadalmi változások nyomán követésével: annak felismertetése, hogy a jelentős társadalmi és gazdasági átalakulásoknak egyaránt vannak győztesei és vesztesei – a személyes és a közösségi sors közötti összefüggések feltárása • A környezetért és fenntarthatóságért érzett felelősség kialakítása, természet és technika kölcsönhatásának tudatosítása, a találmányok és a földrajzi környezet megváltozása közötti kapcsolat feltárásával • A folyamatosság és a változás-változtatás történelmi szerepének megismertetése, annak beláttatása, hogy minden nemzedéknek megvan a maga felelőssége a történelem alakításában • Az idő- és térbeli tájékozódás fejlesztése a múltban élt és a jelenben élő emberek életének összehasonlításával, tárgyak, használati eszközök, korok szerinti csoportosításával, egyes korszakok jellegzetességeinek megragadásával • Digitális kompetencia fejlesztése az interaktív tábla alkalmazásaival és a tanár által készített programokkal. • Önálló ismeretszerzés gyakoroltatása képek, városszerkezetek, ábrák, táblázatok, grafikonok tanulmányozásával, értelmezésével • Tanórán kívüli keretben nyújtott lehetőség a tanórán megszerzett ismeretek elmélyítésére múzeumlátogatással
Részletes követelmények:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nevek:</i> James Hargreaves, James Watt, Edmund Cartwright, Robert Fulton, George Stephenson • <i>Fogalmak:</i> ipari forradalom, gazdasági átalakulás, bekerítés, bér munka, tőke, manufaktúra, vetésforgó, istállózó állattartás, megújuló és nem megújuló energiaforrás, geotermikus energia, biomassza, könnyűipar,

	nehézipar, fonógép, gőzgép, mechanikus szövőszék, gőzgépek kora, urbanizáció, burzsoá, ipari negyed, gőzhajó, gőzmozdony, demográfiai robbanás, migráció
A téma elhelyezése az oktatási folyamatban:	Építünk a középkor tanulásánál megismert mezőgazdasági forradalomra és az általa előidézett gazdasági, társadalmi következményekre. Tudatosítjuk, hogy az ipari forradalommal, amellyel a gépesített nagyipar vált egy ország vagy egy régió gazdaságának meghatározó tényezőjévé, a Franciaországból indult társadalmi forradalommal karöltve egy olyan folyamatot indított el, olyan szemléletváltozást hozott az emberiség történetében, amelynek hatásai a tudományos-technikai forradalommal, a digitális forradalommal máig élők.
Kapcsolódás:	Természetismeret, földrajz, vizuális nevelés
Időtartam (tanóraszám/nem tanórai)	5 + 3 Időigény: Σ 8 óra
Az előzetes felkészülés lépései; a felhasznált forrásművek:	<p>A tematikus terv tervezését meghatározó dokumentumok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemzeti Alaptanterv – a Kormány 110/2012. (VI. 4.) rendelete: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0300243.kor • Kerettanterv az általános iskola számára, Történelem. http://kerettanterv.ofi.hu/ • A Mozaik Kiadó kerettanterve • Tanmenetjavaslat a Mozaikos tankönyvhöz (Horváth Levente Attila, Kövér Lajos, Pelyach István 2013. Történelem 7. – Az újkor története, Mozaik Kiadó, Szeged) <p>A tanári felkészüléshez felhasznált könyvek, weblapok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bánhegyi Ferenc 2004. Történelemkönyv 7. osztály, Apáczai Kiadó, Celldömölk • Berend T. Iván – Ránki György 1987. Európa gazdasága a 19. században Gondolat Kiadó, Budapest • Hobsbawm, Eric J. 1988. A forradalmak kora (1789-1848) Kossuth Kiadó • Horváth Levente Attila, Kövér Lajos, Pelyach István 2013. Történelem 7. – Az újkor története, Mozaik Kiadó, Szeged • Morris, Neil 2010. Az ipari forradalom – A modern ipar felemelkedése. Nemzedékek Tudása Kiadó, Budapest

	<ul style="list-style-type: none"> • http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-ujkor-1492-1914/nepesedes-es-gazdasag-a-18-szazadi-europaban/az-ipari-forradalom-kezdeti-angliaban • http://tortenelemklub.com/ujkor/a-19-szazad/326-az-ipari-forradalom-toertene <p>A tanulók számára ajánlott segédanyagok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morris, Neil 2010. Az ipari forradalom – A modern ipar felemelkedése. Nemzedékek Tudása Kiadó, Budapest • http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-ujkor-1492-1914/nepesedes-es-gazdasag-a-18-szazadi-europaban/az-ipari-forradalom-kezdeti-angliaban <p>Tankönyv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Horváth Levente Attila, Kövér Lajos, Pelyach István, 2013. Történelem 7. – Az újkor története, Mozaik Kiadó, Szeged. <p>Múzeum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum kiállításai
<p>Figyelembe vett életkori sajátosságok:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekeknek a világról és önmagukról alkotott képének, értékrendjének, kötődéseinek kialakulásával együtt járó pszichikus változások. • A konkrét, képi gondolkodás és az absztraháló képesség kezdetei. • A saját belső minták kialakítására törekvés. • Az ellenállhatatlan versenyezhetnék, a csillapíthatatlan munkakedv és a szenvedélyes gyűjteménykészítés.

FELDOLGOZÁS

Tananyag	Tartalom, célok	Fogalmak	Szervezés (tevékenység, munkaformák, módszerek)	Eszközök
<p>1. óra Az ipari forradalom kezdete Angliában</p>	<p>1. Bevezető rész</p> <p>a) Alapfogalmak bevezetése anagramma játékkal</p> <p>b) Szűkítéssel az ország kitalálása, ahonnan az ipari forradalom elindult Célok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - motiválás, aktivizálás - megfigyelő képesség fejlesztése - analízáló-szintetizáló képesség fejlesztése - figyelem fejlesztése - előzetes ismeretek feltárása - ismeretlen kifejezések megbeszélése <p>2. Fő rész</p> <p>A tankönyv segítségével a tananyag bővebb feldolgozása, megismerése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - előzmények (liberális gondolkodásmód, mezőgazdasági forradalom, városiasodás, pénzügyi és 	<p>ipari forradalom, gazdasági átalakulás</p>	<p><u>Feladat:</u> összekevert betűkből egy új értelmes szó előállítás, majd a létrejött fogalmak megbeszélése. <u>Munkaforma:</u> frontális <u>Módszer:</u> analízálás-szintetizálás, szóalkotás, megbeszélés, magyarázat, megfigyelés</p> <p><u>Feladat:</u> szűkítő játékkal jutunk el, abba az országba, ahonnan elindult az ipari forradalom. <u>Munkaforma:</u> egyéni <u>Módszer:</u> analízálás-szintetizálás, megfigyelés, megbeszélés</p> <p><u>Feladat:</u> a tankönyvi szöveg olvasása közben választ keresünk arra, hogy miért pont Anglia volt az az ország, amely képesnek mutatkozott a változásokra.</p>	<p>tábla, betűkártyák</p> <p>történelem tankönyv (Mozaik 6. osztály), ceruza, tanító által</p>

	<p>kereskedelmi feltételek, gazdag altalaj kincsek)</p> <ul style="list-style-type: none"> - kezdetének elhelyezése időszalagon <p>Célok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kommunikációs képességek fejlődése - tananyag rögzítése - ismeretlen kifejezések megbeszélése - szóbeli leíróképeség fejlesztése - megfigyelőképesség fejlesztése <p>3. Befejező rész Hiányos vázlat kitöltése, ellenőrzése</p> <p>Célok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rögzítés - hiányzó adatok pótlása - emlékezet fejlesztése - együttműködő képesség fejlesztése, páros munkával 	<p>bekerítés, bér munka, tőke, manufaktúra, vetésforgó, istállózó állattartás</p>	<p>Ismeretlen kifejezések bekeretezése a szövegekben, ezek megbeszélése, és lejegyzése a füzet, fogalomtár részében.</p> <p>A vetésforgó fogalmának kapcsán, ábrákon a talajművelődési módok fejlődésének bemutatása (kétnyomásos- és háromnyomásos rendszer, vetésforgó).</p> <p>- Miért hatékonyabb a vetésforgó? <u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni <u>Módszer:</u> rögzítés, megbeszélés, leírás, megfigyelés</p> <p><u>Feladat:</u> a tanár által készített rövid, hiányos vázlat kitöltése fejből, párban. Óra végén közös ellenőrzés. <u>Munkaforma:</u> páros <u>Módszer:</u> pótlás, rögzítés</p>	<p>készített ábrák (kétnyomásos- és háromnyomásos rendszer, vetésforgó)</p> <p>nyomatott vázlat (db/gyerek)</p>
<p>2. óra A gőz alkalmazása és hatásai</p>	<p>1. Bevezető rész</p> <p>a) Az előző órai anyag felidézése, ismeretének ellenőrzése labdafelgető játékkal</p>		<p><u>Feladat:</u> akinek a tanár a labdát dobja az válaszol a tanár kérdésére, majd átdobja valaki másnak és neki tesz fel egy kérdést. Ha nem tudja a választ eldobja valaki másnak. <u>Munkaforma:</u> egyéni</p>	<p>labda</p>

	<p>b) Megújuló és nem megújuló energiaforrások különválogatása Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - motiválás - azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése - kommunikációs képesség fejlesztése - erőforrásokkal való megismerkedés és csoportosításuk - digitális kompetencia fejlesztése - tantárgyközi integráció (földrajz) <p>2. Fő rész</p> <p>a) A szén elégetéséből származó energia, a gőzenergia, felhasználása</p>	<p>megújuló és nem megújuló energiaforrás, geotermikus energia, biomassa</p> <p>gőzenergia, könnyűipar, nehézipar, fonógép (James Hargreaves – 1764), gőzgép (James Watt –</p>	<p><u>Módszer:</u> kérdésfeltevés, rögzítés</p> <p><u>Feladat:</u> a feladat megkezdése előtt tisztázzuk a két fogalom jelentését. Az interaktív táblán fent van a két csoport. A gyerekek jelentkezés alapján jöhetnek ki és húzhatják a szerintük megfelelő csoportba az energiaforrásokat (nap-, szél-, víz-, geotermikus energia, biomassa kőolaj, kőszén, urán, földgáz). Ötlebörze arról, hogy melyik energiaforrást hogyan tudjuk felhasználni (napelem, napkollektor, nappanel, szélmalom, vízkerék, üvegházak fűtése, autók, repülők, mozdonyok vezetése stb.) <u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni <u>Módszer:</u> szókincsbővítés, csoportosítás, párosítás, megbeszélés, azonosítás-megkülönböztetés</p> <p><u>Feladat:</u> az osztály egyik fele a könnyűiparban tapasztalható változásokról (textilipar), a másik fele a nehézipari változásokról (vasgyártás, vaskohászat) olvas a tankönyvből. Ezután 1-1 gyerek kijön a tábla elé és elmondja az általa olvasott szövegrész rövid tartalmát.</p>	<p>interaktív tábla (a program eszköztárából vannak a képek)</p> <p>tankönyv</p> <p>interaktív tábla (képek – forrás a mellékletben)</p>
--	--	--	---	--

	<p>b) Változások a bányászatban, az iparban és a munkásosztály létszámában grafikon és táblázat értelmezésével</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismerő, megfigyelő és leíró képesség fejlesztése - elemző képesség fejlesztése - kommunikációs képességek fejlesztése - szövegtartalom elemzése, lényeg kiemelése a szövegtartalomból - szóbeli kifejező képesség fejlesztése - ábra leolvasása 	<p>1769), mechanikus szövőszék (Edmund Cartwright – 1768)</p>	<p>Utána a tanár az interaktív tábla segítségével képeket mutat a gyerekeknek: gőzzel működő eszközöket (fonógép, gőzgép), szénbánya, a szén szállítása, gőzgép működési ábrája.</p> <p><u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni/csoport</p> <p><u>Módszer:</u> megfigyelés, néma olvasás, leírás, szemléltetés</p> <p><u>Feladatok:</u> A kézműipari és gyári munkások száma alakulásának leolvasása a tanár által készített grafikonról (1810–1840). A változás okainak feltárása.</p> <p>A tanító által készített táblázaton a szénbányászat és a nyersvas-termelés fejlődését látjátok a XVIII. század közepétől a XIX. század közepéig. Állapítsátok meg, melyik évben hány tonnát termeltek!</p> <p><u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni</p> <p><u>Módszer:</u> elemzés, megfigyelés, megbeszélés, szemléltetés</p>	<p>interaktív tábla (grafikon és táblázat)</p>
--	--	---	---	--

	<p>3. Befejező rész Beszélgetés a gőzgépek koráról Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szóbeli kifejezőképesség fejlesztése - kritikai és logikus gondolkodás fejlesztése 	gőzgépek kora	<p><u>Feladat:</u> Soroljatok érveket a modern gépek előnyeiről, illetve hátrányairól. <u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni <u>Módszer:</u> megbeszélés</p>	
<p>3. óra Élet az új városokban</p>	<p>1. Bevezető rész a) A tanult régi és új fogalmak gyakorlása tabu játékkal</p>		<p><u>Feladat:</u> a tanár kezében van öt szókértya, melyen a megfejtendő szavak, kifejezések vannak. Ezek alatt három olyan szó, amelyeket a körülírásakor nem szabad kimondani. <u>Munkaforma:</u> egyéni, jelentkezéses <u>Módszer:</u> körülírás, azonosítás</p>	<p>szókértvák (5db)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ipari forradalom (Anglia, gazdasági átalakulás, ipar fellendülése) - vetésforgó (talajművelés, istállózó állattartás, háromnyomásos rendszer) - fonógép (1764, textilipar, olcsó) - James Watt (gőzgép, szén, erőforrás) - manufaktúra

	<p>b) Képek vizsgálata – középkori város szembeállítása egy 19. századi angliai várossal</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - motiválás - előzetes ismeretek felelevenítése (középkori város jellemzői) - képek elemzése, összehasonlítása - városszerkezetek megfigyelése - összehasonlító-megkülönböztető képesség fejlesztése - szóbeli leíró képesség fejlesztése - kommunikációs képesség fejlesztése <p>2. Főrészt</p> <p>A tankönyv segítségével a tananyag bővebb feldolgozása, megismerése, kiemelten</p> <ul style="list-style-type: none"> - belváros és ipari negyedek elkülönülése - a felső réteg és a szegény réteg 	<p>urbanizáció, burzsoá, ipari negyed, nyomornegyed</p>	<p><u>Feladat:</u> az interaktív táblán egy középkori és egy 19. századi angliai város képe. Meg kell nevezni, melyik tartozik az egyik, ill. a másik, korhoz, és miért.</p> <p>A középkori város jellemző tulajdonságainak összegyűjtése párban, majd, ezen tulajdonságok alapján a 19. századi kép elemzése. A különbségek és hasonlóságok kigyűjtése. A különbségek magyarázata.</p> <p>Hogyan alakította át a gyár, bánya és a vasút megjelenése az emberek életét?</p> <p><u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni, páros</p> <p><u>Módszer:</u> megbeszélés, leírás, megfigyelés, szemléltetés</p> <p><u>Feladat:</u> minden oszlop (3db) egy csoport. A padosorban elől ülő hűz egy kártyát, elolvassa és továbbadja az oszlopnak, hogy mindenki lássa, melyik részt kell olvasni.</p> <p>Miután elolvasták a csoportok kapnak</p>	<p>(kézi munka, gyár, munkamegosztás)</p> <p>interaktív tábla (képek – forrás a mellékletben)</p> <p>tankönyv mondatkártyák (3db),</p>
--	---	---	---	--

	<p>elkülönülése</p> <ul style="list-style-type: none"> - a nyomornegyedek lakói, gyermekei <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szociális érzékenység fejlesztése - információk szerzése, rendszerezése - figyelem fejlesztése tanári előadás hallgatásával - megfigyelőképesség fejlesztése - dramatizáló képesség fejlesztése <p>3. Befejező rész</p> <p>Alternatív kép készítése, melyben egy középkori város és egy XIX. századi város jellegzetességei keverednek.</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leíró képesség fejlesztése rajzban - finommotorika fejlesztése - rögzítés - tantárgyközi integráció - azonosító-megkülönböztető képesség fejlesztése 		<p>időt, hogy megbeszéljék az olvasottakat, és, hogy felkészüljenek egy állókép elkészítésére, mellyel az általuk húzott szövegrészt elevenítik meg.</p> <p>Ezután a tanár bővebben kifejti az olvasottakat egy PPT-vel, melyen képekkel is szemlélteti a korábban látott állóképeket.</p> <p><u>Munkaforma:</u> csoport</p> <p><u>Módszer:</u> megbeszélés, dramatizálás, néma olvasás, előadás</p> <p><u>Feladat:</u> az eddig látott képek alapján egy olyan kép rajzolása, melyben keverednek a középkori és az újkori elemek. A megkülönböztetés érdekében két színnel dolgozhatnak a gyerekek: a középkori részleteket (pl. várfal, szűk utca stb.) kézzel, az új városok létesítményeit (pl. füstölő gyárak, közvilágítás, bank stb.) pirossal rajzolják meg.</p> <p><u>Munkaforma:</u> egyéni</p> <p><u>Módszer:</u> rajzolás, azonosítás-megkülönböztetés</p>	<p>PowerPoint-os előadás</p> <p>füzet, kék és piros ceruza</p>
<p>4. óra</p> <p>A közlekedés forradalma</p>	<p>1. Bevezető rész</p> <p>Ki vagy mi vagyok én? játék</p>		<p><u>Feladat:</u> önkéntes alapon, a tanító cédulát ragaszt fel 5 gyerek hátára, akiknek kérdéseket kell feltenniük a társaiknak, hogy így kiderítsék, kik is ők. A játék időre (4') megy, majd ki</p>	<p>Szókártyák (gőzgép, urbanizáció, burzsoá, James Hargreaves,</p>

	<p>2. Fő rész A közlekedési eszközök fejlődésének áttekintése</p> <p>a) Miért van/volt/lesz szükség a közlekedési eszközökre? Vajon mi hívta elő a közlekedési eszközök szükségességét? Miben fejlődtek?</p> <p>b) Közlekedés az őskorban, az ókorban, a középkorban és ma</p> <p>c) A közlekedés forradalma a 18. században (gőzmozdony, gőzgép, gőzhajó, a világ első vasútpályája) Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - előzetes ismeretek mozgósítása - szövegtartalom elemzése, információk szerzése, - információszerzés gyakorlása - kommunikációs képesség fejlesztése - kritikai gondolkodás fejlesztése - együttműködő képesség fejlesztése 	<p>második gőzgép (James Watt – 1784), gőzhajó (Robert Fulton – 1807), gőzmozdony, (George Stephenson – 1825),</p>	<p>kell állniuk és elmondaniuk, hogy szerintük kik/mik ők. <u>Munkaforma:</u> egyéni, frontális <u>Módszer:</u> körülírás, kérdésfeltevés, azonosítás, differenciálás</p> <p><u>Módszer:</u> beszélgetés</p> <p><u>Feladat:</u> az egyik oszlop az ős- és ókori, a második a középkori, a harmadik a mai közlekedési eszközöket gyűjti össze. (szárazföldi, vízi, légi) <u>Munkaforma:</u> csoport <u>Módszer:</u> szógyűjtés, ismétlés, leírás, megbeszélés</p> <p><u>Feladat:</u> csoportonként (4 csoport) egy-egy szöveg kiosztása és feldolgozása, adott szempontok alapján. Szempontok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mikor mutatták be? - Kinek a nevéhez fűződik? - Hogyan változtatta meg az emberek életét? - Mely területeken jelentett nagy változást? 	<p>manufaktúra) ragasztó</p> <p>4 szöveg (forrás a mellékletben)</p>
--	--	--	---	--

	<p>d) Befejező rész: riportkészítés</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - egyéni szövegalkotás fejlesztése - kreativitás-fantázia fejlesztése - leíró képesség fejlesztése - szókincs fejlesztése 		<p>- Miben áll jelentőségük?</p> <p><u>Munkaforma:</u> csoport</p> <p><u>Módszer:</u> szövegértés, leírás, előadás</p> <p><u>Feladat:</u> riportkészítés egy korabeli polgárral, melynek témája, hogy hogyan élte meg a vasútvonal és a gőzmozdony átadását</p> <p><u>Munkaforma:</u> páros</p> <p><u>Módszer:</u> szövegalkotás, leírás</p>	füzet, toll
<p>5. óra</p> <p>Az ipari forradalom következményei</p>	<p>1. Bevezető rész</p> <p>Drámajáték (beszélő alkatrészek)</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kommunikáció fejlesztése - előzetes ismeretek felelevenítése - együttműködő képesség fejlesztése - spontán beszéd fejlesztése <p>2. Főrész</p> <p>a) Népeség-növekedés – párhuzam a középkorral</p>	<p>demográfiai robbanás, migráció</p>	<p><u>Feladat:</u> a csoportok húznak 1-1 szókétyát, s az azon szereplő gépet kell mozdulatokkal és/vagy hangokkal létrehozniuk. A gép működését az eljátszók mondják el, egyenként, aszerint, hogy ki milyen alkatrész és mi a funkciója.</p> <p><u>Munkaforma:</u> csoport</p> <p><u>Módszer:</u> dramatizálás, beszélgetés, megszemélyesítés</p> <p><u>Feladat:</u> beszélgetés arról, hogy milyen tényezők befolyásolták a népesség alakulását a középkorban és milyenek napjainkban.</p> <p>Tanár által készített diagram</p>	<p>szókétyák (gőzhajó, gőzmozdony, fonógép, gőzgép)</p> <p>tanár által készített diagram</p>

	<p>b) A város és a vidék közti különbségek, a társadalmi átalakulás feldolgozása a tankönyv segítségével a tananyag egyéni feldolgozása. A társadalmi osztályok közötti ellentétek csökkentési lehetőségeinek megvitatása</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - előzetes ismeretek felelevenítése - megismerési képességek fejlesztése - szövegértés fejlesztése - kommunikációs képességek fejlesztése <p>3. Befejező rész: Az ipari forradalom előnyei és hátrányai</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - együttműködő képességek fejlesztése - leíró képesség fejlesztése - kritikai gondolkodás fejlesztése 		<p>elemzése a népességváltozásról a középkortól a 19. századig.</p> <p><u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni</p> <p><u>Módszer:</u> elemzés, megbeszélés</p> <p><u>Feladat:</u> a tankönyv szövegének elolvasása egyénileg. Vitaszituáció teremtése.</p> <p>Az osztály egyik fele a bankárok, kereskedők osztályát alkotja, a másik a gyárakban dolgozó osztályt. A vita témája: a két osztály közti ellentétek normalizálása. A gyárakban dolgozók embertelen körülményeinek felszámolása. A gyermekmunka korlátozása.</p> <p><u>Munkaforma:</u> csoport</p> <p><u>Módszer:</u> információk keresése, mérlegelése; problémafeltárás, párbeszéd</p> <p><u>Feladat:</u> a gyerekek párban gyűjtik össze az ipari forradalom előnyeit és hátrányait.</p> <p><u>Munkaforma:</u> páros</p> <p><u>Módszer:</u> szógyűjtés, rögzítés, csoportosítás</p>	<p>tankönyv</p> <p>füzet, toll</p>
--	--	--	--	------------------------------------

<p>6-7-8. óra Múzeumlátogatás a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeumban és iskolai előkészítése, illetve feldolgozása</p>	<p>1. A múzeumlátogatás megszervezése</p> <p>2. Bevezető rész (az iskolában)</p> <p>a) Beszélgetés a muzeológusok munkájáról, a múzeumok szerepéről a múlt emlékeinek megőrzésében</p> <p>b) A múzeumi viselkedés szabályai, a korábbi múzeumi foglalkozások emlékeinek felidézése</p> <p>c) Információk a múzeumról és a megtekinteni tervezett kiállításról</p> <p>3. Főrész – múzeumlátogatás:</p> <p>a) Ismerkedés a múzeumnak otthont adó épülettel</p> <p>b) Kötött program: A gőzmozdonytól a mágneses lebegtetésű vasútig c. kiállítás megtekintése múzeumpedagógus vezetésével</p> <p>c) Kötetlen program: más kiállítások megtekintése érdeklődés szerint, csoportokban, a múzeum területén található ingyenes játékok, programok kipróbálása</p>		<p><u>Feladat:</u> Szituációs játékok a múzeumlátogatás szabályaival kapcsolatban.</p> <p><u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni, csoport</p> <p><u>Módszer:</u> beszélgetés, közlés, megfigyelés, értékelés, dramatizálás</p> <p><u>Munkaforma:</u> frontális, egyéni</p> <p><u>Módszer:</u> beszélgetés, közlés</p> <p><u>Feladat:</u> tapasztalatszerzés, megbeszélés, információgyűjtés</p> <p><u>Feladat:</u> Az előadáson való aktív, fegyelmezett részvétel. A múzeumlátogatási szabályok betartása.</p> <p><u>Munkaforma:</u> frontálisan irányított egyéni.</p> <p><u>Módszerek:</u> megbeszélés, szemléltetés, megfigyelés, információszerzés</p>	<p>tanmenet, internet, telefon, a szülőknek szóló tájékoztatás nyomtatott példányai</p> <p>buszjegy, -bérlet, táska, pénz</p>
---	---	--	--	---

	<p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iskolán kívüli ismeretszerzés - alapvető összefüggések felismerése, a könyvek valóságtartamának felismerése - alkalmazkodás társaikhoz a közlekedésben és a múzeumban lévő idegen emberekhez - múzeumi kommunikáció során helyesen és jól alkalmazzák az iskolában tanult szakkifejezéseket <p>4. Befejező rész (feldolgozás az iskolában)</p> <p>a) Az élmények felelevenítése, a tapasztalatok rendszerezése, feldolgozása</p> <p>b) Fogalmazás készítése „A Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeumban jártam” címmel</p> <p>Cél:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kommunikációs képességek fejlesztése - az elbeszélő fogalmazás írásának tartalmi, hangulati előkészítése 		<p><u>Munkaforma:</u> beszélgetés.</p> <p>Feladat: Elbeszélő fogalmazás írása a múzeumi élményekről. <u>Megfigyelési szempont</u> a fogalmazáshoz: - a tárgyalásba bele kell építeni valamit, ami kapcsolatba hozható az ipari forradalommal <u>Munkaforma:</u> egyéni <u>Módszer:</u> megbeszélés, elbeszélő fogalmazás írása</p>	<p>történelemfüzet, toll</p>
--	--	--	--	----------------------------------

Melléklet

2. óra képeinek forrásai:

<http://www.tananyag.almasi.hu/ojudit/Tudosok/Tudosok/watt.htm> - gőzgép

<http://www.szerszamgepgyartas.hu/hun/story/5-ipariforradalom.htm> - fonógép

http://www.torilecke.com/fenykepek/5-ujkor/ujkor---az-1_-ipari-forradalom/08.-szenbanyaszat-gozgeppel.html - szénbányászat

Bánhegyi Ferenc 2004. Történelemkönyv 7. osztály, Apáczai Kiadó, Celldömölk

Horváth Levente Attila, Kövér Lajos, Pelyach István 2013. Történelem 7. – Az újkor története, Mozaik Kiadó, Szeged

2. óra szövegeinek forrása:

Horváth Levente Attila, Kövér Lajos, Pelyach István 2013. Történelem 7. – Az újkor története, Mozaik Kiadó, Szeged

3. óra képeinek forrása:

<http://www.kanizsaujsag.hu/hirek/14868/dr-papp-attila-adalekok-a-kozepkori-varosi-jog-forrasaihoz/> - középkori város

Bánhegyi Ferenc 2004. Történelemkönyv 7. osztály, Apáczai Kiadó, Celldömölk – középkori város

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-ujkor-1492-1914/nepesedes-es-gazdasag-a-18-szazadi-europaban/az-ipari-forradalom-kezdet-e-angliaban> - XIX. századi Anglia

Horváth Levente Attila, Kövér Lajos, Pelyach István 2013. Történelem 7. – Az újkor története, Mozaik Kiadó, Szeged – XIX. századi Anglia

4. óra szövegeinek forrása:

http://www.ng.hu/Civilizacio/2005/08/Az_első_gőzhajó_útnak_indul - gőzhajó

<http://www.tananyag.almasi.hu/ojudit/Tudosok/Tudosok/watt.htm> - gőzgép

http://www.ng.hu/Civilizacio/2008/06/George_Stephenson_a_gőzmozdony_feltalaloja - gőzmozdony

<http://books.google.hu/books?id=h9f-ViVnLX4C&pg=PA8&lpg=PA8&dq=Stockton%E2%80%93Darlington-vas%C3%BAtvonal&source=bl&ots=-qobzVjSdz&sig=hOkvSndtMWAq3aCMQuaUd6lCSFw&hl=hu&sa=X&ei=PQ-KU5vfBMWd7Qb28oHgBw&ved=0CD8Q6AEwAg#v=onepage&q=Stockton%E2%80%93Darlington-vas%C3%BAtvonal&f=false> –
vasútpálya